

הלכות הדרף היומי

מסכת יבמות

תוכן

- א. מגט ... משעת כתיבה.....1.....
- ב. גר וגיורת צריכין להמתין ג' חדשים.....2.....
- ג. להבחין בין זרע שנזרע בקדושה לזרע שלא נזרע בקדושה ...גזירה שמא ישא את אחותו מאביו ... ויפטור את יבמתו לשוק.....3.....
- ד. לא ישא אדם מעוברת חברו ומינקת חברו ואם נשא יוציא ולא יחזיר עולמית.....3.....

דף מב.

א. מגט ... משעת כתיבה

כבר התבאר לעיל דף מא: שאשה¹ שנתגרשה הרי זו לא תינשא ולא תתארס לאחר עד שתמתין תשעים יום מיום הגירושין, הו"ץ מיום שנתגרשה בו.

יש אומרים² שמונין לגרושה תשעים יום מיום כתיבת הגט, ואפילו היה על תנאו או שלא הגיע לידה אלא לאחר כמה שנים מיום הכתיבה, שהרי אינו מתייחד עמה מיום שכתבו לה. ויש אומרים³ שאם שלח ע"י שליח הולכה⁴ מונין לה מיום נתינת הגט לידה. וכן אנו נוהגין להחמיר.

אף על גב שאסרו חכמים גם להתקדש⁵ בתוך ימי הבחנה, מ"מ להתקשר בשידוך מותר שכתובת תנאים אינו כלום, ולא דמי לאירוסין. ומ"מ כתב רבינו הב"י שמשביעין להמשודך שלא יכנס לבית המשודכת עד אחר ימי ההבחנה שלא יבואו לידי תקלה⁶. ובזמן הזה לא נהגו להשביע בהבחנה ונ"ל וסמכו על רבינו הרמ"א שהשמיט השבועה.

¹ שו"ע ונו"כ אבהע"ז יג א

² דעת המחבר שם וכג"י בגמ' גימין יה. והלכתא משעת כתיבה והעידו סה"ת והג"מ שכן הגי' בכל הספרים הישנים וכן אמרו בירושלמי פ' החולץ הלכה י"א דתני לה ר"ח בשם ר"מ החולצת מוני' משע' מיתה היוצאת בגט מוני' משעת נתינת גיטה ר' חנינא אמר משעת נתינת גיט' ר"י אומר משעת כתיבה רב ושמואל רב כר"ח ושמואל כר"י כו' והלכה מונה לגט משעת כתיבה אם לא נתייחד עמה. וכן רב אשי ס"ל בגמ' כן. ביאור הגר"א שם ג

³ דעת הרמ"א שם כספרים שלא גרסו והלכתא וממילא הלכתא כרב באיסורי

⁴ בית שמואל שם ג

⁵ ערוך השולחן אבן העזר סימן יג סעיף י

⁶ ואף על גב דאם באנו לחוש לזה היה לנו להשביע לכל משדך כדי שלא יבואו לידי זנות מ"מ באיסור הבחנה יש להחמיר יותר. ודעת הרמ"א משמע שא"צ לישבע אלא שאומרים לו שאסור ליכנס לביתה עד עבור ימי ההבחנה אך מדברי האחרונים משמע שלא תפסו מחלוקת בזה ופסקו שצריך לישבע. שם

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת יבמות

ב. גר וגיורת צריכין להמתין ג' חדשים

כבר התבאר לעיל דף לה. ששפחה⁷ וגיורת שהיו נשואות⁸ לבעליהם בגיותן ובעבדותן⁹, ונתגיירו או נשתחררו צריכות להמתין, ויש מחמירים להמתין גם אם לא היו נשואות אלא היות בזנות¹⁰.

אולם בנכרית שנתגיירה בשביל בחור יהודי שהיתה מקורבת אליו, ו"א¹¹ שודאי היא בחזקת שמזנה עמה וצריכה הבחנה בין זרע שנזרע שלא בקדושה לזרע בקדושה, ביחוד שבימינו אין הגירות כל כך לשם שמים¹², ויש מקילים¹³ גם בזה.

ואפילו גר ואשתו שנתגיירו יחד, מפרישין אותן¹⁴ תשעים יום כדי להבחין בין זרע הנזרע בקדושה, לזרע הנזרע שלא בקדושה. ואין לסדר להם¹⁵ הקידושין אלא אחרי ג' חדשים של ההבחנה, ואסורים בביאה ויחוד,

אולם יש להתיר להם לבקר ולאכול יחד כששני אנשים מופקדים עליהם שלא יבואו לעבירה.

⁷ שו"ע ונו"כ יג ה

⁸ כ"ב המ"מ וכל מ"ש בב' סעי' אלו עד וה"ה לשבויה הוא לשון הרמב"ם וכ' המ"מ דפסק בכולם כר' יוסי כמ"ש הר"ף אלא דקשה לו מ"ש לפיכך גר וגיורת אלא דשם מיירי בנשואה אבל כאן איירי בזנות כמ"ש בגמ' שם והשמיט הרמב"ם שפחה וכן גר וגיורת בזנות כיון דק"ל כר' יוסי אפילו במזנה ישראל א"צ להמתין כ"ש בהם דהא שמואל כר' יהודה ס"ל במזנה וס"ל כר' יוסי בגיורת ושפחה משוחררת והנ' כח דר' יהודה אתא לאשמעין בגיורת. ביאור הגר"א שם יג

⁹ לא ביאר אם הם קטנות או זקנות אי גזרינן כמו גבי ישראל או לא. ח"מ שם א. הגול מרבבה שם "ונראה לענ"ד דאם היא זקונה אין צריכה הפרשה ואף שהחלקת מחוקק בס"ק ד' נסתפק בזה היינו בנתגיירה היא ונשאת אח"כ לאחר ובוה נאמר שדינו כמו בישראל אבל בנתגיירו שניהם ונשארים יחד דלא משכחת כיוצא בזה בישראל אין צריכה הפרשה כן נראה לענ"ד."

¹⁰ בת' הרדב"ז ח"א סי' קצ"ו שהאריך לחלוק על הה"מ בזה וכ' בסוף וז"ל אף על פי שידעתי שאיני כדאי לחלוק על הה"מ שמא מקום הניחו לי ועוד שאני מחמיר ולא מקיל ועוד אם הרב המגיד הי' נמצא בזמנינו זה כו' הלכך איני מסכים ששום שפחה בין נשואה בין פנוי תנשא עד שיעברו צ' יום משעה שהגיעו גמ לידה ע"ש. פ"ת שם ה

¹¹ באוצר הפוסקים סי' יג סעי' ה אות כג הביא בשם ספר בית אב שביעאה סי' ב

¹² ולא מסתבר לומר שתזוהר קודם הגירות להתהפך יפה יפה כדי להבחין בין זרע שלא בקדושה לבקדושה.

¹³ בספר יד יצחק סי' רנו התיר לישא נכרית שהתגיירה תוך ג"ח אף שהיה דר עמה ב' שנים דרך זנות, לפי פסק המחבר דגיורת פנויה אין צריכה להמתין ג"ח, ואף הרדב"ז מודה לזה, דהא כתב דהסכמת רוב הפוסקים להקל, ורק בפשט דברי הרמב"ם חולק על הה"מ, ולכן כדי שינצלו מאיסור נדה החמור שקרוב לודאי שאם לא יתירו להם ידורו באיסור, יש להקל.

¹⁴ וימי ההבחנה מתחילים רק משעה שיוצאת מביתו, ולא די משעה שפרשו זה מזה, כמו שכתב הרמב"ם גירושין פ"א הבי"א לענין הבחנה במגורשת, ע"י עזרת כהן סי' יד. ואין לה להתייחד עם שום בן אדם, ובאופן המבואר בשו"ע סי' כב, ע"י "חוקת משפט" סי' ו בשם מרן הגר"ש אלישיב זצ"ל. ואם מועיל לה הפרשה של ג' חדשים מבעל קודם הגירות לקיים דין הבחנה, ע"י "חוקת משפט" שם בשם מרן (שאם יש לה הוכחות שהיתה מופרשת אז, מהני), ושבת הלוי ח"י סי' רלג (שמי שפסק שמספיק ג"ח לפני הגירות, אותו רב עקר הלכות פסוקות והירם בהלכה פשוטה).

¹⁵ תשובות והנהגות כרך ג סימן שג

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת יבמות

ואם היא כבר מעוברת יש להקל שלא להעריכה הבחנה ג' חדשים¹⁶.

ג. להבחין בין זרע שנזרע בקדושה לזרע שלא נזרע בקדושה ...גזירה שמא ישא את אחותו מאביו ... ויפטור את יבמתו לשוק

למדנו מסוגיא זאת שחז"ל אסרו להביא לידי לידת בנים כאלה שלא יודע מי אביהם הן בגלל זה עצמו שמן החובה שזרע ישראל ידעו יחוסם שאחרת אין השכינה שורה, והן בגלל החשש החמור שיכול לבוא אי פעם לידי מצב שאח ישא אחותו מאביו או ייבם אשת אחיו מאמו או יוציא את אמו לשוק ויפטור את יבמתו לשוק. ויש בזה הן משום תקנת – ולד והן משום תקנת – ערוה.

לפיכך הפרייה מלאכותית¹⁷ שלא נודע אבי הולד שייך בה כל הנזכר, ואסור ליצור בעולם ילדים כאלה הן משום תקנת – הולד שלא יהא מיוחס ולא יהא מוכשר להשראת שכינה והן משום תקנת – ערוה שיכול להוצר מצב שישא אחותו מאביו או ייבם אשת אחיו מאמו ויוציא את אמו או יבמתו לשוק¹⁸.

ד. לא ישא אדם מעוברת חברו ומינקת חברו ואם נשא יוציא ולא יחזיר עולמית

¹⁶ שו"ת שרידי אש חלק ב סימן עו עמוד תקנו ובאוצה"פ שם אות כד בשם ספר ישא איש סי' ד ועיי' ביאור הגר"ח"ק להלכות גרים בסוף מס' גרים, סי' רסט סעי' ט אות ל ובשער הציון אות לו שכן פסק עפ"י הברכ"י. וכ"כ שבט הלוי ח"י סי' רלג עפ"י המל"מ שם ושו"ת מהרש"ם ח"ג סי' רד, וכן בשו"ת "אגרות משה", ח' יו"ד, א' סימן קכ"ח, ועפ"י הסכמות בני הזוג הועברה השאלה בענין להגרה"ק זצ"ל, והוא העביר השאלה להגרי"י זילברשטיין שליט"א (ובעגוונותו לא הראה למה שכתב בעצמו בסוף מס' גרים הנ"ל), ובמכתב לבית הדין כתב הגרי"י להכריע עפ"י דעת רוב האחרונים הנ"ל שאינם זקוקים לחדשי הבחנה, ו"שכן דעת מו"ח הגרי"י ש אלישיב זצ"ל". פסקי דין ירושלים דיני ממונות וביורוי יוחסין יב עמוד תס ועיין שורת הדין כרך יג עמוד רלו, ועיין כתב עת: זכרון יקותיאל ח"ב, תשנ"ה, רטו – ריח קבלת גרים בזמננו הרב מאיר מלין שיצא להתיר גם אם שפעה וסת ממש סמוך לגרות דמוכחא מילתא שאינה מעוברת.

¹⁷ שו"ת ציץ אליעזר חלק ט סימן נא – קונ' רפואה במשפחה שער ד אות א

¹⁸ והדברים קי"ו אם חז"ל חששו על כך למקרים נדירים שיכולים אי פעם לקרות כשאיוזה אשה תנשא בתוך ג' חדשים ממיתת או גירושי בעלה, ואשר עפ"י רוב איננה בהריון ממנו כל שלא הוכר עוברת, מכש"כ ועל אהת כמה וכמה שעלינו לחוש לכך מאד בהפרייה מלאכותית ואלפי רבבות נשים יכולות להתעבר מכמה כמויות זרע של כמה אנשים, ובמצב מבהיל כזה האם אין החשש הזה שיבואו לישא אחותו מאביו וכו' קרוב בזה למאד ותמלא ח"ו הארץ זימה. שם

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת יבמות

גזרו חז"ל שלא ישא אדם ולא יקדש מעוברת חבירו, ולא מינקת חבירו¹⁹, עד שיהיה לולד כ"ד חדשים שהוא הזמן הרגיל להנקת התינוק, חוץ מיום שנולד בו ויום שנתקדשה בו, משום סכנת הולד²⁰, מפני שירדו חכמים לדעתן של נשים שבהולות לינשא לאיש ואם נתירנה להנשא קודם הזמן הזה תעשה כל טעדיקי לגמול הולד שלא בעונתו²¹, ויבא הולד לידי סכנה. וגם אם תנשא שמא תתעבר ויקולקל החלב שלה ותגמול הולד שלא בזמנו ויבא לידי סכנה²² לפיכך סגרו עליה הדרך שלא תחשוב מחשבות איש אחר ותניק הולד כתקונו, וגזרו על מעוברת משום מניקה, שהרי סופה להיות מניקה לבשתלד.

יש הרוצים להחזיר בזמן הזה לאחרי י"ח חודש, כיון שאין אפילו מיעוט המניקות עד כד חודש²³. והבל יפצה פיהם שגם חז"ל ידעו שרוב בנים אין יונקים שתי שנים שלימות אלא שחששו למיעוטא דמיעוטא בסכנת נפשות ועוד דעיקר הטעם שירדו חכמים לדעת הנשים שמפני תאוותן להנשא לא יחשו לתקנת הולד כמו שהחוש מעיד, ואם אתה אומר שבמשך קטן מותרת להנשא תעשה כל טעדיקי להראות שולדה א"צ לינק רק איזה חדשים, והיא בעצמה מפני תאוותה תדמה כן, וכלל גדול אומר לך שרבותינו חז"ל לבד גדול קדושתם וחכמתם בתורת ד', עוד היו יותר גדולים בחכמות טבעיות ובידיעות העולם יותר מכל המתחכמים להשיב על דבריהם הטחורים, והמפקק על דבריהם מעיד על עצמו שאינו מאמין בתורה שבעל פה, אם כי יבוש מלהגיד זה בפה מלא²⁴. אולם אם פסקה להניק ונתנת לו תחליפי חלב יש מקום להקל על פי הוראת חכם²⁵.

¹⁹ שו"ע ונו"כ יג יא יב

²⁰ ואף על גב דאין כאן משום הבחנה שיכירו הולד אם הוא של ראשון או של אחרון, שהרי כבר הוכר שהיא מעוברת מן הראשון.

²¹ ערוך השלחן שם יא

²² ובאשתו לא חששו כיון שהוא זרעו ממסמסא ליה כלומר תאכיל לתינוק בצים וחלב ותחליפי הנקה, אבל בולד דאחרים לא יניח לה הבעל למסמס ליה וימות ברעבויהיה לה בושה לתבוע ליורשיו. מ"ז שם ה

²³ חכמת שלמה וז"ל ובע"כ דאחר כ"ד חודש אין דרך רוב התינוקות לינק והמה מתפרנסין בטבען בדברים אחרים ואין צריכין יגיעה וטרחא ולבקש להם תחבולת בזה לא חיישי' שמא ימות רק בתוך כ"ד חודש דדרך כל תינוק לינק ואם נומלין אותו הוי מיעוטא וצריך לחפש להו מזונות קלים בזה צריך ליגיעה יתירה וטרחא בזה חיישי' לדלמא אתי לאתרושולי וימות וא"כ תינח בזמן הש"ס שהי' דרך רוב תינוקות לינק כ"ד חודש אבל לדין דנשתנו הטבעים וכל תינוק אינו יונק יותר מ"ח חודש ויש שגומלין למ"ו חדשים ואדרבא להיות יונק יותר מח"י הוי מיעוטא דל"ש וא"כ לדין חזר להיות הולד אחר ח"י חדשים דינו כמו לדין הש"ס אחר כ"ד חודש אף דקיי"ל דאין ב"ד יכול לבטל דברי ב"ד חבירו וגם לא בכלל דבר שנאסר במנין צריך מנין אחר להתירו דאין זה בכלל אין ב"ד יכול לבטל דברי ב"ד חבירו דלא רצה לעקור רק החומר שיש בו יותר משאר תעניות וכו' א"כ משמע היכי דעיקרו במקצת ולא בכלול לא נחשב עקירה ולא בעינן מנין אחר להתירו.

²⁴ לשון הערוך השולחן אבן העזר סימן יג סעיף ל

²⁵ עיין כתב עת אור תורה תח, תשס"ב, פא – פו לינשא מינקת חבירו מאת הרב שלום משאש זצ"ל. ועיין שו"ת שבט הלוי חלק ז סימן קצו וז"ל "בלא"ה פשיטא לי דבזמנינו דרגיל מאד דיחד עם חלב האם נותנים גם בקבוק חלב לילדים והם נהנים בהרגש שלהם כמו מחלב האם וא"כ ודאי נקרא מינקת בשותפות, ואם ניסתה האם זה כמה פעמים שלא ליתן חלבה והסתפק רק מחלב בקבוק א"כ עדיף עוד משותפות, ובוה יש מעלה דלא שייך גדר דילמא הדרא המינקת האחרת, ואף אם נדייק משאר ראשונים דלא כרא"ש ושור ורמ"א הנ"ל דלא

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת יבמות

וכן לדינא, כבר הורה זקן (המהרש"ם ח"א סי' צ"ט וח"ג סי' קע"ו) להתיר מניקת אחרי י"ח חודש, אם הנשואין של האם לטובת היתומים²⁶.

המתנה זו היא כשהיא מעוברת מחבירו, בין שהיא אלמנה בין שהיא גרושה²⁷ בין שהיא מזנה מאחר, אולם אם הוא והיא מודים שזנתה עמו וממנו נתעברה, אין חוששין שמא זנתה עם אחר ומותר לישאנה מיד²⁸. ויש שמקילים בזונה פנויה שילדה שתנשא בתוך כ"ד חדש, ויש להקל²⁹ במפקרת לזנות³⁰ כדי שיהא בעלה משמרה³¹.

י"א שכשם שבהבחנה משביעין להמשודך שלא יכנס לבית המשודכת, עד אחר ימי ההבחנה שלא יבואו לידי תקלה, כן במעוברת או מינקת חבירו צריך שישיבע המשודך שלא ליכנס לביתה כל כ"ד חדש ויש³² חלוקים בזה, ובזמן הזה לא נהגו להשיבע אלא רק לומר לו שאסור ללכת לבית המשודכת³³.

יהני שותפת וחשוב מכירה י"ל דזה דוקא שאם אחרת מניקה הרי מנתקים אותו מאמו, ועוד דאיכא גזירה שמא אחרת תחדל מלהניק, אבל כל שגם אם נותנים בקבוק האמא נותנת לו, והם המרגישים רגשי הילדות המניקות כשמקבלים מיד האם ומספיק להם זה היטב וא"כ גם כשתתעבר הרי מזונו בטוח, ועוד הרי מקבל הילד בנ"ד בדרך זה גם מאחרים, וא"כ פשוט דלדינא יש לו דין אינה מכירה כלפי קולת הרשב"א. ועיין שם חלק י סימן רלב "ונוכל לצרף עוד מה שהשבתי ומצאתיו אח"כ בתשובת הגאון עטרת חכמים אה"ע סוס"י א', דהיינו שהבעל ישליש דמי מזונות והנקה של ב' השנים (פחות החדשים של לפני הנשואין) בבנק ע"ש הילד, שיהי' כסף זה מיועד אך ורק לדרך הנולד ולא תגע בו יד, ובזה יש לנו תחליף למה שמבואר בש"ס וש"ע שם סי"א. ואז הרני מצרף עצמי לכ"ת להתיר בשעת הדחק ומצוה גמורה לכה"פ ג' חדשים אחרי הלידה כמבואר בפוסקים וכנ"ל".

²⁶ שו"ת יד אפרים סימן ו, ועיין שו"ת צי"ץ אליעזר חלק יט סימן לח
²⁷ ולא אמרינן בגרושה כיון דלא משתעבדת להניק לבעלה נתירנה לינשא, וכן במזנה לא אמרינן כיון דלא משתעבדת לבעלה נתירנה להנשא לבעל שישמור אותה שלא תזנה עוד, דבכולהו גזרו משום סכנת הולד.
²⁸ ואם הוא והיא מודים שזנתה עמו וממנו נתעברה תו אין חוששין שמא זנתה עם אחר ואין כאן חשש דלמעבר חלבה עיין בתשובת עבודת הגרשוני סי' א' ובתשובת מהר"ם אלשקאר סי' י"ב ובתשובת פנים מאירות סי' ע' ובתשובת כנסת יחזקאל שאלה ע"ג באר היטב שם יז
²⁹ דעת הרמ"א שם.

³⁰ ועיין שו"ת רע"א גשטמנר פז שהתיר במפקרת ולא התחילה להניק ושיושלש סך מסויים אשר כפי הראות יספיק לשכר ההנקה ולשכר מסמום ביצה ולב לאיזה שנים והמינקת תשיבע שלא תחזור מלהניק ובאם תעבר חלבה שתמסמם אותו בביצים וחלב עד שיהיה הוולד כ"ד חדשים

³¹ ואף על גב דלפי הטעמים שנתבאר אדרבא גריעא זונה מגרושה ואלמנה דהא אין כאן לא אב ולא יורשים על מי להטיל הולד מ"מ י"ל דהיא אינה בכלל הגזירה דלא גזרו רק על מינקת חבירו שהאב ידוע ובזונה אין כאן אב ידוע ואף כשאומרת מפלוני נתעברה אינה נאמנת אם זה אינו מודה ועוד דבשלמא באשה כשירה אלמנה וגרושה כשנאסור אותה להנשא יהיה תועלת להולד כמ"ש אבל זונה פרוצה הלא לא תמנע מלזנות וכל החששות יחזרו למקומן. ערוה"ש שם יז ועיין שו"ת צי"ץ אליעזר חלק כב סימן נח

³² ואין ללמוד מהבתנה דהמירא הרבה מפני שיש בזה יחוס משפחה ואסמכוה אקרא ולא במינקת חבירו וא"צ שבעה וליכנס אצלה עם שומר גם בהבחנה יש להתיר [נוב"י] אמנם אם נשבע סתם שלא יכנס לביתה אסור ליכנס אפילו עם שומר.

³³ ערוך השלחן שם.

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת יבמות

אשה שנתעברה בהפרייה מלאכותית אסור לה להנשא לאחר תוך ימי העיבור והיניקה משום איסור מעוברת ומינקת חבירו³⁴.

אפילו אם גמלה הילד או נתנתו למינקת אסורה לינשא עד כ"ד חדש. גמלה אסורה שמא תמהר לגמלו כדי שתנשא ויסתכן הולד, ונתנו למינקת חיישין שמא תחזור בה המינקת. ואפילו נשבעה המינקת או נדרה על דעת רבים וערכה חוזה, אסורה, שלא תחזור בה, וגזרינן משום מקרה שלא נדרה, ואפילו אם נשבעה לאדם גדול כמו אלו שהולכים בחצר המלך, ולא אמרינן כיון שאדם גדול הוא תתיירא המינקת לחזור בה, שיבוא להתיר גם לאחרים. ואפילו בשתי מינקות וגם אם נתנו משכון על כך שלא יפרו חוזה ההנקה אין להתיר³⁵.

מת בנה מותרת לינשא, ואין חוששין אם נתירנה כשמת הולד, תהרגהו כדי שתנשא, דלא נחשדו ישראלית על כך.

אם גמלתו בחיי בעלה או שאינו חולבת לעולם, כגון שיש לה עימוק שדים³⁶, או שפסק חלבה בחיי בעלה ושכרו לו מינקת אפילו יום אחד בחיי בעלה, אינה צריכה להמתין כ"ד חדש³⁷.

אבל אם לא פסק חלבה בחיי בעלה³⁸ אלא היא בעצמה פירשו מלהניקה בחיי בעלה, ונתנתו למינקת, אם נתנתו למינקת, או שנתנה לו לאכול תחליפו מזון תינוקות מבקבוק³⁹ שלשה חדשים

³⁴ עיין בס' בר"י אות י' בענין אשה שנתעברה באמבטי אי שריא להנשא כשהיא מעוברת ומניקה. והביאו בפ"ת יד ומילתא דמספקא ליה להברכ"י מצינו דפשיטא ליה לבעל ישועות יעקב, דבאה"ע סי' י"ג בפ"י הארוך סק"ח וכך סובר נמי בפשיטות בשו"ת דברי מלכיאל ח"ד סי' ק"ז דאיכא בזה משום מעוברת חבירו. ונראה לענ"ד שגם הברכ"י לא מספקא ליה כי אם בנתעברה ע"י אמבטי שהוא מילתא דלא שכיחא כלל שיכנס זרע לתוך רחמה ברחיצתה באמבטי, אבל בעיבור ע"י הפרייה – מלאכותית שהעיבור לא בא במקרה שנכנס הזרע מאליו לתוך גופה, אלא מתעברת היא ע"י פעולת רופא המכניס לתוך רחמה הש"י באמצעות מכשיר המיוחד לכך, והוא מילתא דשכיחא שתתעבר מכך, ובדרך שהפעולה נעשית אין שום עיכוב לזה במה שהש"י לא נכנס באופן ישר ע"י שכיבת איש אתה, בכל כגון האי יש לומר שגם הברכ"י יודה בפשיטות שיש בזה הגזירה של מעוברת ומינקת חבירו ואסורה להנשא עד כלות ימי העיבור וההנקה. שו"ת צי"ן אליעזר חלק ט סימן נא – קונ' רפואה במשפחה שער ד אות ג ד, ועיין שו"ת מנחת שלמה תניינא (ב – ג) סימן קכד

³⁵ באר היטב שם יט

³⁶ יראה לי דאפילו במקום שמניקה מותרת להנשא כמו בצימוק דדים או בחלבה ארסי מ"מ כשהיא מעוברת אסורה להנשא עד שתלד דהא בש"ס איתא על מעוברת טעם אחר דשמא ידחוק וימעך הולד ואף על גב דדחי לה ומסיק דטעם מעוברת משום דסתם מעוברת למניקה קיימי וכיון דחד טעמא הוא לנזו להתיר מ"מ הרמב"ם ז"ל בפ"א מגירושין כתב טעם זה במעוברת דס"ל דלא אידחי לגמרי ועוד דרבנן גזרו על מעוברת חבירו ומינקת חבירו וכשיש לה צימוק דדים לא נקראת מינקת חבירו אבל מעוברת חבירו נקראת והרי היא בכלל הגזירה. ערוה"ש שם טו

³⁷ דכל אלו לא מיקרי מינקת חבירו ולא שייך כאן גזירה שיש להם קול, ולא גזרינן היכא דגמלתו כו' משום דילמא אתו למיחלף היכא דלא גמלתו או אין לה צימוק שדים או לא פסקה חלבה בחיי בעלה, דהואיל שיש להם קול מינכרו וידעי ולא אתו למיחלף

³⁸ ז"ל הלוש אבל בבאר היטב כתב מב"ש וח"מ בנפסק מחמת איזה סבה מהני אם נתנה בנה למניקה אפילו יום א'. משמע אפילו שלא בחיי בעלה אך הח"מ משמע גם דוקא בחיי בעלה וצ"ע.

³⁹ שו"ת ועין דוד ח"ב קפג

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת יבמות

קודם מיתת בעלה והיא לא הניקתו כלל תוך השלשה חדשים⁴⁰, מותרת לינשא ואינה צריכה להמתין כ"ד חדש, דקים להו לחכמים ז"ל דכשפסקה להניק שלש חדשים שוב צמקו דדיה ולא ישוב לה החלב אפילו אם תרצה לחזור ולהניקו ואינה נקראת מינקת חבירו, ולא היתה בכלל גזירת מינקת חבירו, אבל תוך שלש חדשים אפשר שיחזור לה החלב ותוכל לחזור ולהניקו והיא עדיין מינקת חבירו והרי היא בכלל הגזירה ואסורה לינשא תוך כ"ד חדשים.

ואם מבחינה רפואית⁴¹ אין חלבה טוב לתינוק על פי דעת הרופאים, מותרת לינשא תוך כ"ד חודש.

עבר ונשא מעוברת או מינקת חבירו בתוך כ"ד חדש מנדין אותו עד שיוציאנה בגט⁴², ולא ואין מועיל להפריש אותם זה מזו, ואפילו אם הדירה הנאת תשמיש עליו על דעת רבים עד שעה שיגיע זמנו לכנוס, בכל זאת צריך להוציא בגט, ואפילו אם היה כהן שלא יוכל להחזירה אח"כ, צריך לגרשה וצריך לתת לה כתובתה אם תתבענה לו. וי"א שמלמדין אותו לברוח שכל כוונתינו להפרישם, ולכן אם הוא אין ביכולתו לברוח תברח היא ודוקא בקידוש. אבל בכנס אין מלמדים אותו לברוח ומוכרח לגרשה, ואם ברח בלא גירושין לאו שפיר עבד.

אם היה ישראל, יכול להחזירה אחר כ"ד חדש של מניקה, ויכתוב לה כתובה אחרת אפילו אם לא פרע לה הראשונה ולא קרעה אינה עולה לה, דהו"ל כשטר שנמחל שיעבודו. ואם נשא וברח והרחיק נדוד עד מקום שאינו יכול לחזור תוך כ"ד חדשים אין צריך להוציא, ולכשיבא אח"כ יושב עם אשתו אין בכך כלום.

במה דברים אמורים בעברה ונשאה, אבל אם קידש מעוברת או מניקה ולא נשאה, אין כופין אותו להוציא וסגי ליה בהפרשה בעלמא, כיון דבלאו הכי אסורה ליה, דכלה בלא ברכה אסורה לבעלה כנדה, ולא יכנוס עד אחר זמן היניקה או עד שימות הולד. ויש אומרים שאין חילוק בין קדשה לנשאה וכן עיקר.

⁴⁰ וזה שהצרכנו ג' חדשים בחיי הבעל היינו כשלא נפסק חלבה אלא ששכרו מינקת מצד הרוחה אמנם זהו דוקא כשהיא אינה מניקה כלל אבל אם לפרקים גם היא נותנת דד לפיו אסורה עד כ"ד חדש. ביאור הגר"א שם

⁴¹ בבאר היטב שם כא הביא באשה שגזרו הרופאים עליה שחלבה ארסיי והוחזקו בכך לפי שמתו שלשה ילדים הראשונים שהניקה וכן הוכיח הנסיון שאחר שנתנה בניה למניקת היו ובהיותה מעוברת נתאלמנה וילדה ונתנה הולד למניקה כדרכה מחמת גזירת הרופאים פסק בתשובת חכם צבי שאלה ס"ד ס"ה דמותרת לינשא תוך כד"ה ע"ש וכ"פ בתשובת שבות יעקב ח"א סי' צ"ו. אולם נראה שדוקא בסכנה לתינוק אך אם אינו סכנה לתינוק רק אינו טוב כל כך עבורו אין להתיר עיי"ש אולם עיין שו"ת יביע אומר חלק ז – אבן העזר סימן יג שצירף להיתר אם חוו"ד רפואית קבעה שאין טוב עבורה להניק מאיזה טעם.

⁴² ואם נתנה משכון צ"ע אי מהני בדיעבד אם כנס. ב"ש שם כה